

Tentoonstelling *Onvoorstelbaar* in Rijksmuseum Boerhaave opent opnieuw de microwereld van Van Leeuwenhoek

Maart 2023, Leiden - Op 17 april 2023 openen Gunay Uslu, staatssecretaris Cultuur en Media, en André Kuipers, ruimtevaarder ESA, de nieuwe tentoonstelling *Onvoorstelbaar* in Rijksmuseum Boerhaave. De tentoonstelling is voor het museum de kick-off van het landelijke Antoni van Leeuwenhoek Jaar.

De tentoonstelling

Met een bijzonder kleine microscoop legde Antoni van Leeuwenhoek 350 jaar geleden een compleet nieuwe wereld bloot, een die nog nooit iemand had gezien. Rijksmuseum Boerhaave in Leiden opent opnieuw deze verbluffende microwereld, en brengt de bezoeker zo dicht mogelijk bij Antoni van Leeuwenhoek. Als het ware kijk je over zijn zeventiende-eeuwse schouder mee. *Wat zag hij? En waarom was dat zo bijzonder?* Je ervaart de verwondering en het plezier van de eerste kijkjes in de microwereld.

Topstukken

De bezoeker komt oog in oog met de mooie en unieke collectie waar Van Leeuwenhoek en zijn tijdgenoten mee werkten en waarmee de microwereld letterlijk zichtbaar wordt. Naast originele microscopen van Van Leeuwenhoek worden in de tentoonstelling oorspronkelijke tekeningen en handgeschreven brieven van het microleven door Antoni van Leeuwenhoek zelf getoond. Voor de tentoonstelling worden de drie originele boeken, waarin alle brieven en tekeningen van Antoni van Leeuwenhoek zijn samengebonden, door de Royal Society uit Londen overgebracht.

Maar ook de ontwikkelingen binnen de microscopie en de technieken die gebruikt worden komen aan bod. *Want hoe bekijk je eigenlijk iets onder de microscoop? Hoe leg je dat wat je ziet vast? En hoe ver kunnen we inmiddels inzoomen?* Natuurlijk is er ook aandacht voor de actualiteit. Microbiologie is van onschatbare waarde in het helpen oplossen van grote vragen op het gebied van bijvoorbeeld gezondheid en geneeskunde. De grootste problemen kunnen we beter oplossen door kennis van het kleinste.

Antoni van Leeuwenhoek

Antoni van Leeuwenhoek was een Nederlandse lakenhandelaar, die vooral bekend werd door zijn zelfgemaakte microscoop, waarmee hij een compleet nieuwe wereld ontdekte. Antoni gebruikte vergrotende lenzen voor het controleren van stoffen. Hij maakte zelf een kleine microscoop, die zo goed bleek te zijn, dat deze als eerste de microwereld blootlegde.

Van Leeuwenhoek maakte honderden microscopen en toch zijn er, voor zover bekend, wereldwijd maar 11 exemplaren bewaard gebleven. Dat maakt het juist zo bijzonder dat Rijksmuseum Boerhaave er maar liefst vijf in de collectie heeft. De microscoop van Van Leeuwenhoek is zelfs zo bijzonder, dat deze in 2018 is verkozen tot *Pronkstuk van Nederland* en de Nachtwacht van Rembrandt achter zich liet.

Visualizing the Unknown

In de tentoonstelling is ook aandacht voor *Visualizing the Unknown*, een groot internationaal onderzoek naar beelden uit de beginjaren van de microscopie. Dit zes jaar durende onderzoek richt zich vooral op de vraag hoe zeventiende-eeuwse microscopisten hun baanbrekende ontdekkingen visueel vastlegden en deelden. Ook krijgt de prachtige microfotografie, die Wim van Egmond voor dit project heeft gemaakt, een plek in de tentoonstelling.

Museumdirecteur Amito Haarhuis: “Je zou kunnen zeggen dat Van Leeuwenhoek, samen met de andere vroege microscopisten, de basis heeft gelegd voor de huidige wetenschappelijke praktijk. Het waarnemen, vastleggen en daarover communiceren komen voort uit de ervaringen van deze eerste pioniers. En nieuwe ontdekkingen worden nog steeds gedaan. Het Antoni van Leeuwenhoek Jaar heeft als missie het belang van wetenschap en verbeelding in de samenleving te benadrukken. Onze tentoonstelling maakt dit alles op prachtige wijze heel visueel en haast letterlijk tastbaar”.

Onvoorstelbaar 18 april 2023 - 7 januari 2024 Rijksmuseum Boerhaave, Leiden

www.rijksmuseumboerhaave.nl

Visualizing the unknown

Visualizing the Unknown is een groot internationaal onderzoek naar beelden uit de beginjaren van de microscopie. Dit zes jaar durende onderzoek, gefinancierd door NWO, richt zich vooral op de vraag hoe 17e-eeuwse microscopisten hun baanbrekende ontdekkingen visueel vastlegden en deelden. Het project is een samenwerking tussen drie vooraanstaande organisaties in Europa: het Huygens Instituut (KNAW) in Amsterdam, Rijksmuseum Boerhaave in Leiden, en de Bibliotheca Hertziana – Max Planck Instituut voor Kunstgeschiedenis in Rome. De Royal Society of London en de bekende micro-fotograaf Wim van Egmond werkten eerder al mee aan een pilot die spectaculaire resultaten voorbracht. Het project zal de aankomende zes jaar in detail het hele traject onderzoeken van preparatie, observatie, visuele verslaglegging, *peer review*, publicatie en impact.

Antoni van Leeuwenhoek Jaar

In het Antoni van Leeuwenhoek Jaar werken kenniscentra, musea, onderwijs, bedrijfsleven, overheid en media samen. Microscopisten, historici, curatoren, kunstenaars, onderzoekers, artsen, en ontwikkelaars vanuit allerlei organisaties reiken het publiek de hand, vertellen graag het verhaal van Van Leeuwenhoek. Maar laten ook zien hoe relevant deze vandaag de dag nog is in de nieuwste wetenschap. Er worden tientallen activiteiten georganiseerd. Deelnemende organisaties zijn, naast Rijksmuseum Boerhaave: Huygens Instituut voor Geschiedenis en Cultuur, TU Delft, Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Microbiologie/ Stichting Microcanon & de Microbenclub, Nederlands Instituut voor Biologie, Gemeente Delft, Wim van Egmond, Leiden & Partners, Universiteit Leiden, Ondernemersvereniging Bio Science Park en Shoreline Productions.

Campagnebeeld: OFFFF i.s.m. Visual Citizens

Voor meer informatie en beeldaanvragen en interviews kunt u contact opnemen met:

Nina Paris, medewerker Marketing & Communicatie:

ninaparis@rijksmuseumboerhaave.nl

of: Daan van de Weijer, Sr. Adviseur Marketing & Communicatie:

daanvandeweijer@rijksmuseumboerhaave.nl

Wij zien ernaar uit om u op 17 april 2023 te verwelkomen in Rijksmuseum Boerhaave. De persfoto's zijn kort na de opening te vinden op www.rijksmuseumboerhaave.nl/pers/